

Naturvetarnas remissvar på delbetänkande av Högskolemyndighets- och programkontorets utredning *Tre blir två!* *Två nya myndigheter inom utbildningsområdet. (SOU 2012:1)*

Synpunkter från Naturvetarna

Det överordnade målet med förslagen i *Tre blir två!* är att öka ändamålsenligheten och effektiviteten i hur verksamheten inom högskoleutbildningsområdet organiseras. Naturvetarna uppmuntrar denna ambition och är principiellt positiva till de förändringar av myndighetsstrukturen som föreslås. Vi anser det vara högst olämpligt att samma aktör har i ansvar att både tillhandahålla service och utöva tillsyn inom ett och samma område. Detta skapar inte bara otydlighet ifråga om roll och mandat utan riskerar också att resultera i jävsituationer då granskningspersonalen har i uppgift att utvärdera sin egen arbetsgivare och/eller sina kollegor. Förslaget om att inrätta två nya myndigheter med varsitt tydligt definierat uppdrag att *utöva tillsyn* respektive *tillhandahålla service* är därför bra och reflekterar ett synsätt som Naturvetarna anser ska genomsyra hela den svenska förvaltningsstrukturen. Genom att granskningsuppdraget separeras från de serviceinriktade uppgifterna blir det tydligt vilken aktör som ansvarar för vilket uppdrag, samtidigt som risken för jäv minimeras. Detta torde skapa bättre förutsättningar för båda myndigheterna att arbeta så ändamålsenligt och effektivt som möjligt och, i förlängningen, även leda till ökade möjligheter att utveckla kvaliteten inom hela högskoleutbildningsområdet.

Naturvetarna vill emellertid understryka att en omstrukturering i sig inte är en garanti för kvalitet. Kvaliteten i den högre utbildningen påverkas av en mängd faktorer – från resurstilldelning till grad av forskningsanknytning och tillgång på disputerade lärare – och hur man bäst arbetar för att säkerställa och främja kvalitet är något som måste prioriteras och diskuteras kontinuerligt. Naturvetarna vill därför betona att förutsättningarna för det kvalitetsutvecklande arbetet bör utgöra utgångspunkten för besluten om hur myndighetsstrukturen bör se ut. Nedan följer våra synpunkter på de delar av utredningen som vi betraktar som särskilt viktiga.

En ny myndighet för kvalitetssäkring och tillsyn av högskolan (3)

Naturvetarna ställer sig bakom förslaget om att inrätta en ny myndighet med ansvar att följa upp och utvärdera högskolesektorn. Genom att granskningsuppdraget skiljs från uppgifterna att ge service och arbeta främjande minskar risken för jäv och det blir tydligare för både anställda och andra vad som är myndighetens roll och mandat. Uppdelningen skapar också förutsättningar för att öka effektiviteten i tillsynsarbetet genom att placera kvalitetssäkring i centrum; den nya myndigheten kan organiseras helt utifrån uppdraget att utvärdera och utveckla kvaliteten. Naturvetarna delar vidare bedömningen att den *kvalitetsdrivande*

aspekten av tillsynsarbetet bör värnas och prioriteras. Man bör undvika att låta granskningarna av utbildningarna glida mer mot inspektionshållet än vad som är fallet idag, varför det är positivt att kollegial granskning (peer review) föreslås utgöra grunden för granskningarna även i det nya systemet.

Bra utvärderingar kräver tillgång till aktuell och tillförlitlig statistik och insamlingen och sammanställningen av högskolestatistiken bör således vara nära kopplat till granskningsuppdraget. Naturvetarna tillstyrker av denna anledning förslaget om att föra över det statistikansvar som idag vilar på Högskoleverket (HSV) till den nya granskningsmyndigheten. Vi vill i anknytning till detta också uppmuntra idén om att instifta ett nytt uppdrag att utvärdera effektiviteten i högskolans resursutnyttjande. En del av de brister som idag finns i den svenska högre utbildningen beror troligen mer på hur användningen av, snarare än tillgången på, resurser ser ut. Huruvida och i så fall hur resursanvändningen påverkar kvaliteten är frågor som motiverar närmare granskning.

En ny myndighet för högskoleservice och internationellt samarbete (4)

Naturvetarna ställer sig bakom förslaget om att inrätta en *Myndighet för högskoleservice och internationellt samarbete* som ska ansvara för de främjande- och serviceuppgifter som idag vilar på HSV, Verket för Högskoleservice (VHS) och Internationella Programkontoret (IPK). Att låta en aktör – istället för som idag tre olika – sköta servicen inom högskoleområdet torde innebära att det blir tydligt för den enskilde vart man vänder sig för att få svar på frågor gällande t.ex. antagning, tillträde och bedömning av utländsk utbildning. Det är av samma anledning positivt att den nya servicemyndigheten föreslås få ett explicit uppdrag att tillhandahålla klar, neutral och relevant information om högskolevalet eftersom det sannolikt kommer att underlätta för potentiella studenter att göra så välavvägda val som möjligt.

Naturvetarna delar bedömningen att risken för överlappning mellan de två nya myndigheterna är små. Vi tror tvärtom att den nya strukturen kommer att leda till att det blir tydligare för anställda såväl som andra målgrupper vem som ansvarar för vad. I förlängningen lär detta också innebära att möjligheten att följa upp och utvärdera även *myndigheternas* verksamheter förbättras avsevärt.

Utredningen innehåller vidare ett förslag om att förändra HSV:s analysuppdrag. Givet att analysuppdraget i praktiken följer den logik varpå förslaget om ny myndighetsstruktur vilar – d.v.s. att renodla gransknings- respektive serviceuppdraget – så ser vi inga problem med uppdelningen. Naturvetarna ställer sig emellertid frågande till förslaget om att ta bort uppgiften att bedriva omvärldsanalys. Den svenska högskolesektorn interagerar med och påverkas av det omgivande samhället och omvärldsbevakning måste naturligtvis vara en del av myndigheternas verksamheter. Vi förutsätter därför att omvärldsbevakning och -analys ingår också i de nyinrättade analysuppdragen.

Avslutande kommentarer

Förslaget om ny myndighetsstruktur innebär att resurserna för att tillhandahålla service och att bedriva tillsyn inom högskoleområdet minskar jämfört med idag. Även om en resursminskning inte behöver vara negativ per definition vill vi betona att betydelsen av stordriftsfördelar och rationalisering av personal inte bör överdrivas. Den avgörande frågan måste vara

hur man skapar förutsättningar för att bedriva ett så bra service- och granskningsarbete som möjligt. Effekterna av den nya uppdelningen mellan och dimensioneringen av myndigheternas arbete bör således noggrant följas upp och man bör vara särskilt uppmärksam på eventuella konsekvenser av förändringarna av analysuppdraget.

Naturvetarna

Helena Nicklasson

Helena Nicklasson
Förbundsdirektör

Sofie Andersson
Utredare; utbildnings- och
forskningspolitik

sofie.andersson@naturvetarna.se

Tel: 08-562 920 23